

és belga gyártmányok (persze elsőrendűek) azonban semmivel sem maradnak mögötte az angol bravuros puskáknak és kivált a 16-os Krupp-csövek többnyire leverik a legtöbb angol puskát is jó terítés és messzelövés tekintetében.

G. I. Budapest. Az, hogy bizonyos fajta damasztcsövek jobban lőnének, mint másfélék s hogy a vastag falazatú csövek mindig jobban, mint a vékonyabbak, — teljesen gyakorlatlan laikus telfogás. A jól terítő éles lövés mindig a cső *mesterséges belső kimunkálásától függ*, nem pedig a különböző csőfajtáktól, illetve finom anyagtól. Lehet a cső a legfinomabb anyagból, de ha a furása nem megfelelő, bizony csak rosszul fog az lőni — ellenben látunk komisz vascsőves u. n. disznólábakat — (melyeket ügyes puskamívesek »kihúznak«) melyek a legdrágább fegyvereket megszegyenítik jó lövés dolgában. Ép úgy sok papírvékonyágú cső mérges hordás és kitűnő terítés tekintetében semmi kívánivalót nem hagy fenn. Ne tessék a fegyverboltos okoskodásaira sokat adni, mert azoknak többnyire fogalmuk sincs a fegyver technikájáról, de meg némely nagy-zájú kamáslis vadölő is sokat anzágot!

VIZSLÁSZAT.

Közeledvén a vadászati idény, sokan kérdezősködnek nálunk, hol lehet kész vizslákat beszerezni s hová, kihez lehet fiatal vizslák idomítása végett fordulni?

— Ezekre a kérdezősködésekre a következő feleletet adhatjuk, illetve az alábbi elsőrangú beszerzési forrásokat ajánlhatjuk:

Fónagy-féle kennek (Budapest, Károly körut, Diana-gyógy-szertár.) Itt mindentéle nemes fajvizsla teljesen kiképezve kapható. Ebeket idomításra ez a kennek nem fogad el.

Sétaffy Gyula vizsla-idomító kennelje (Búrszentgyörgy, Komárommegye). Itt is mindenfajta vizsla kitűnően idomítva kapható jutányos árban; kaphatók továbbá pedigrés vizslakölykök is (pointer, angol-, ir- és gordon-setter, német vizsla stb.) valamint a kennek fiatal ebek idomítását is elvállalja, sőt fajvizslákat versenyre is képez.

Hubertusz-kennek (Gödöllőn). Vizslák és tacsók idomítását — illetve bevezetését — igen jutányos árért teljesíti. Ugyanitt időnként kitűnően bevezetett kész vizslák, vérebek és tacsók is kaphatók. Jelenleg eladásra készen áll néhány kitűnően idomított (díjazott) német vizsla, továbbá egy ir-setter nőstény (külföldön több I. díjjal kitüntetve) — és egy a rókalyukban tökéletesen bevezetett szájkásszörű tacsó. (Ez kitűnő állat. Szerk.)

Madárritkaságok.

(Hírek laboratóriumunkból.)

Hajdanában, mikor még megvoltak vadnevelő rétjeink a Duna-Tisza mentén, megvolt a nagy »sárrite«, az »cesedi-láp«, a titeli lápok és még számtalan más vízimadártanya, sok olyan madár telepedett meg nálunk, melynek manapság már híre hamva sincsen, vagy csak igen elvétve kerül egy-egy hírmondója a régi százak és ezreknek. A nyílt vizek fogytával pedig, melyek a költözködő madaraknak valóságos vendégfogadói valának, — a régebben is ritkaság számba menő idegen alakok meg egészen eltűntek, úgy hogy az ilyenek jelenleg valóságos kuriózum számba mennek, ha nagy néha egyet-egy a vadászok

csöve elé terel a tegezese istennő kegyessége. Annál érdekesebbek és becsesebbek azután az ily »példányok« sőt mint vadásztróféák úgyszólván megbecsülhetlenek és a vadászszobák legszebb díszzeit képezik. Hanem persze ritka szerencse manapság már ilyenekhez jutni s ha mégis kerül, tudományos szempontból is megörökítésre méltó. — Ujabbán két ily szerencsés eset adta elő magát nálunk: az egyik egy *szűs-daru*, a másik egy *gödény* elejtése. A *szűs-daru* (Grus virgo) *Zichy Jenő* gróf felső-szent-iváni birtokán (az uradalmi legelőn) lövetett s kikészítés végett *Havas Béla* úr küldte be laboratóriumunkba. Ez a példány azért is felette érdekes, mert az *egyetlen hiteles bizonyító példány* e darufajnak hazánkban való előfordulására nézve. Van ugyan a bécsi udvari muzeumban e fajból egy öreg példány, mely állítólag 1858. július 20-án Szegeden lövetett volna, — de ezt nem tartom teljesen hiteles adatnak. Ez a darufaj nem csak nálunk, de egész Európában nagy ritkaság. Hazája a közép-ázsiai sivatagok és Dél-Afrika. Állítólag a Dobruzsában költ. Példányunk jóval kisebb a közönséges darunál (Grus grus), de a főszíne szintén hamuszürke, azonban nincsenek afféle bodros tollai, mint a köz. darunak, hanem azok a bizonyos tollak (szárnyfedők) nála lánzsahaegy alakuan nyúltak stb. — E honi példány alapján tehát most már teljes joggal sorozhatjuk be a *szűs-darut* hazánk avifaunájának vendégritkaságai közé. — A másik érdekes madárritkaság, a mely hozzánk beküldetett, egy *gödény*, a *Pelecanus onocrotalus* fajból, mely *Tisza-Füreden* ejtetett el s *Tariczky Endre* plébános úr útján jutott laboratóriumunkba, ki a tiszafüredi muzeum számára tömeti ki. — Ez a madár régebben ha nem is volt épen közönséges nálunk, de mindenesetre a gyakoribb előfordulású fajok közé tartozott; ma azonban ritkaság számba megy ez is s ha itt-ott egy-egy példány előkerül belőle, nagy feltűnést okoz a vadászok között. — Meg kell még emlékezni egy nem kevésbé érdekes madárritkaságról, mely az elmúlt fajd-idényben hozzánk érkezett s ez egy *kösepőfajd* (Tetrao medius) példány, mely inkább a *nyír*, mint a siketfajd karakterét viseli magán s ennél fogva itt alighanem egy *him* nyírfajd kotnyeleskedett bele a siketfajdmama családfájának meghamisításába . . . Az érdekes hibrid *Erdődy Gyula* gróf vas megyei vörösvári birtokán került terítékre.

Lakatos K.

EGYÉSEK.

Harcz az otthonért. Három év előtt egyszerre három családdal gyarapodtunk, három tecskepár rakott fészket házunk eresze alatt. Ők tették hangossá a folyosót, melyen mindegyikünk figyelemmel járt, nehogy zavarja a fészükbe térő, vagy fészükből távozni készülő fecskéket. Első évben szépen költöttek és a három család a fiókokkal együtt egyszerre vett búcsut a zöldre meszelt eresztől, hogy elhagyják messze-messze, hogy szíveinkbe aggodalmat lopjanak bele: lesz-e viszontlátás? És lett viszontlátás. Megjöttek a napsugárral, hogy lássák kipattanni a bimbót, hogy védelmezzék a fát és virágot ezernyi-ezer pusztítójával szemben. A három szomszédos fészekben

élet ébredt. Mikor a kis gyámoltalan fiókfecskek csacsogó hangját már-már hallani véltük, citromsárga tövű csőröcskéik tátogatásait véltük látni: hallottuk egy hajnalon az öreg fecskék bajt sejtető, élénk társalgását, láttuk a cikázó röpködést, melylyel a fészket körülszárnalták és a földön négy fecske-tojást szerte törve, benne a fecske-embrióval. Mi lehetett a vakmerő gonosztevő, a mely ily csapással sújtá a fecskepárt, meglesni nem sikerült. Egy ideig mindkét öreg fecske ott siránkozott, azután csak az egyiket láttuk röpködni, a másik ismét ült. De az idő telt, a másik két fészket szépen nevelte az ő csemetéit. Mikorra a harmadik pár költött, akkorra a másik kettő ismét búcsút mondott az otthonnak és a szegény harmadik pár késő őszi fészkeiben tartózkodott, míg a gyenge fiakkal az enyhébb hon felé útra kelhetett. Sajnálkozásunk között nevelték őket, féltésünk kísérette őket lenge légi útjokon. Üres lett a fészket és a csacsogó fecskék helyét egy rosszulcsend csend töltötte be. Őszi szél ringatta, pergette a lehullt levelet, majd egy szélcsendes éj hóleplet csalt a nyugodni tért természet fölé. A tél árvái, a honunkban maradt madarak dideregve húzódtak meg egyik-másik helyen. A téli alkonyat eljöttével a mi eresztünk alatt levő üres fecskefészkeket is meglepték az éji szállást kereső verebek. Meglepték sokszor.

Idő telve tavaszodik és a ki elvitte, vissza is segíti az „*ő madárkált*,” a mi kis fecskéinket. A rendes időben meg is telik két fészket, de a melyek legkésőbb mentek, most legtovább késnek. Önkénytelenül fölvetjük a kérdést: hol a hiányzó fecskepár? A megérkezettek részkezből eltakarodnak a téli lakók és a régi gazdák boldog élethez kezdenek. De megmaradnak a verebek a harmadik fészkekben.

Tavaszeréki délután van. Csendesen hulldogál az eső. Olvasgatásomban egy örömet kifejező lárma zavar meg, fecskék suhannak fejem fölött, — megérkezett a harmadik fecskepár. Mily boldogok, hisz elfoglalták a várva-várt tanyát. De örömben ott az üröm. Az istendicsérőket zavarják a megbotránkoztatók. Ott terem a két honfoglaló veréb. Be akarnak hatolni a fészkekbe, de nem lehet. Csipkedik a bennlevőket, de nem jönnek ki. Erre a verebek, kik különben is híresek taktikájukról, elszánják magukat, hogy ha ők ki nem hajthatják a fecskéket, hát majd győz ezek otthon-szeretetésén az éhség. Oda ülnek a fészket alá szegezett kis deszkadarabra, ott töltik az éjt nagy szabadságban; a fecskék meg benn nagy szorongásban. Hajnalban hol egyik, hol a másik üti ki fekete-fehér fejecskéjét, próbálgatja a kiröpülést, de nem mer, félti a fészket. Így tart az ostromállapot. Segítségükre megyek a fecskéknek, kendőmmel hessegetem a tolakodó verebeket. De nem nagy bennük a félelem, csak a két méternyire levő akáczfára röppennek, onnan meg csak nevetnek rám, mikor én őket ijesztgetem. A verebek nem is csalódtak számításaikban. Az ostromlókat nem, de az ostromlottakat meggyőzte az éhség. A két kis fecske kiröpül. Erre minden ijesztgetésem, integetésem ellenére a leselkedő verebek meglepik a fészket. A visszatérő fecskék már nem mehetnek be. Meg volt kötve a kezem. Ha a verebeket akarom ijeszteni, ők még beljebb húzódnak és én a fecskéket riasztom el. Rá kellett bíznom a sorsra. Eljön az este. Most meg a fecskepár ül a kis deszkára, ők töltik ott az éjt. Mintha csak az erőszakos verebek megbeszélést volna, másnap felváltva jártak ki a fészkekben. Így módon birtokolták a fészket még mintegy három hétig, a fecskék pedig azalatt minden reggel a kis deszkán ébredtek fel.

Kitartásuk végre is sikert aratott, — de csak rövid időre. Egy vigyázatlan pillanatban a fészket őrzésére ott maradt veréb is, miért-miért nem, de kiröpült. Ebben a pillanatban térnek meg a fecskék és diadallal vonulnak ősi fészkeikbe. De nyomon követi őket először az egyik, azután a másik veréb is. Én lelkesedve a kis fecskék győzelmén, odaszegődöm azzal az elhatározással, hogy a verebeket mindig elhajtom. Nem is csinálhattam egyebet, mert mindig hajtanom kellett őket. Egy napi ilyen munka után, az idő elesteledtével, bizony ráúntam. A fészkekben csendes csacsogás, a deszkáról hangos csiripelés hangzik szobámba. Egyszer csak megszakad a lárma, csend van. Örülök, hogy a verebek ráúntak az ostromra. De azután jött a kegyelemdőfés. Egy nagy zuhanással az egész fecske-fészket az alatta levő asztalra bukott. Elröpül a két veréb, a két fecske is. Csakhogy az estével a fecskepár visszatér és meghúzódik a kis deszkán búsan, csendesen. Ott álmodozik éjenként feldúlt családi boldogságáról. A verebek, — mint a kik jól végezték dolgukat, — elhagyták az ereszt. Nem láttam, de valószínűleg a türelmetlen verebek minden áron be akartak hatolni a fészkekbe, melyben a fecskék benn voltak és a súly, továbbá az erőszakos behatolás következtében szakadt le a megviselt fecskefészket.

Vidacs Aladár.

A magános darázs. Szerettem mindig a természetet és benne legjobban a növényeket. Mily gyönyörű, vagy még helyesebben mondva remek, egy virágjában lévő körte- vagy szilvafa; olyan, ezer meg ezer tehér virágjával, mint egy óriási gyöngyvirág-bokréta, vagy mint egy rengeteg nagy labdarózsa. Az állatok közül leginkább a rovarok iránt érdeklődöm, úgy hogy még azokat is figyelemmel nézem, a melyektől határozottan irtózom. Így például a pókot soká-soká el tudom nézni, mily rendkívüli ügyességgel fonja hálóját. Mily ügyesen erősíti lábával a küllő-szálakhoz a körbefutó szálakat. Hogy lesekedik egy levél mögé bújva áldozatára és amint az hálójába akad, előugrik, nekirohan és egy pillanat alatt úgy körülfonja, hogy az moczcanni sem tud. Ekkor elviszi áldozatát a levél mögé, a hol lesben szokott állani és ott kiszívja vérét. No de most tulajdonképen nem a pókokról akarok írni — habár nekik is jut egy kis szerep ebben a történetben — hanem egy darázsfajról, az úgynevezett »magános darázsról.« Egy nyári napon, délelőtt — úgy gondolom július eleje volt — kimentem a fászfűzbe és csodálkozva vettem észre, hogy a földön finoman kidolgozott, körülbelül borsó nagyságú kis sárgolyócskák vannak. Épen akkor, mikor azon törtem a fejemet, hogy hogyan kerülhettek ezek a kis golyócskák ide, meglehetősen erős dongást hallottam a fejem felett és midőn felpillantottam, egy körülbelül 3 centiméter hosszú, feltűnően karcsú, fekete-sárga színű, zord kinézésű darázst vettem észre. Szájában egy épen olyan finoman kidolgozott kis sárgolyó volt, mint a milyenek a földön feküdtek; tehát ő ejtette el azokat. Nézttem, hogy hova megy és mit csinál; hát látom, hogy oda száll, a hol a tető gerendája és a fal összeérnek és ott azonnal folytatja a már megkezdett kis művét. Ez a kis mű két egészen kész, 5—6 centiméter hosszú, egymás mellé ragasztott kis ágyúcsőhöz hasonló alkotmány volt, mind a két végén befalazva és közvetlenül melléje ragasztva még egy harmadik, félig kész ágyúcsővecske, melyen épen dolgozott. Hogy honnan hozta a sarat, nem tudom, de nem lehetett nagyon messze, mert gyorsan fordult, alig 5—6 percig volt távol. Mikor ez a kis állatka észrevette, hogy figyelem, hát nem azon a részen búj be, a mely közvetlenül az ő kis mester-műve

mellett volt, hanem a fás-színnek épen az ellenkező oldalán. Munkájával elég gyorsan haladt; másnap délfelé már a harmadik csövecske is oly hosszú volt, mint a másik kettő és estefelé — épen mikor megint mentem nézni, hogy mit csinál — már a befalazással volt elfoglalva; az utolsó kalapácsütést tette épen rá. Körbe-körbe röpködve és valami sajátságos, örömmel teli zümmögést hallatva még egyet-mást igazított rajta, azután eltűnt és többé nem láttam. Egy-két nap múlva azután, mikor már biztos voltam benne, hogy darazsam nem tér többé vissza, nagy sajnálattal bár — de melynél mégis nagyobb volt kíváncsiságom — levettem a három egymás mellé ragasztott ágyúcsövecskét és az egyiket felbontottam. Mily nagy volt azonban meglepetésem, midőn mézet várva, csupa pók hullott ki belőle; kicsi, nagy, fehér, fekete, zöld, körülbelül 18–20 darab. Ezek a pókok mind mozogtak, de elmenni mégsem tudtak. A másik két csövecskéből szintén ilyen mozgó, de elmenni nem tudó pókok hullottak ki. Utána járva a dolognak, megtudtam, hogy ezt a fajta darazsat magános darázsoknak hívják,*) még pedig azért, mert a nőstény maga végez minden munkát, a mi gyermekeinek jóvoltához szükséges. A hím semmiben sem segít neki (dolgozó nincs, mint a közönséges darazsaknál), hanem a nőstény maga építi a házat, még pedig minden petének külön cellát, ő maga hordja bele a pókokat, melyekből lárvája táplálkozik és hogy a pókok el ne szökjenek, míg az utolsót is bele nem teszi, hát fullánkjával megbénítja őket. Egészen azért nem öli őket meg, mert akkor megromolnának, álczájának pedig eleven táplálékra van szüksége. Mindezeket látva, elbámul az ember, hogy hogyan lehet egy ilyen kis állat ennyire körültekintő és gondos. Az építést, a pókok összehordását stb. lehet talán az ösztönre fogni, de az, hogy más helyen bujlik be munkáját folytatni, ha észreveszi, hogy az ember figyeli őt, az már határozottan gondolkodásra vall. És mind ezt az óriási munkát a legnagyobb önzetlenséggel végzi, mert amint mindennel kész, elmegy valahová meghalni; gyermekét, akiért annyit fáradozott, nem látja soha, egy percze sem.

Bánhegyi Olga.

*) Ez egy gyűjtőnév, mert van száz meg száz olyan darazsfaj, amely magános, azaz nem él társaságban. Az itt leírt faj a *diszdarazsak* (*Pompilida*) családjába és valószínűleg a *Pompilus*, vagy *Salus* nembe tartozik. — Ha még találna ilyeneket, kérem küldje be azokat vagy M. N. Muzeumnak, ahol a kitűnő hymenopterologus, *Mocsáry Sándor* biztosan meghatározná és szívesen fogadná, vagy pedig ami intézetünkbe, hogy a nemzet muzeumának átadhassuk.

Szerk.

Fölkérjük t. hátralékos előfizetőinket tartozásuk mielőbbi szíves kiegyenlítésére.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

D. F. Elsőrendű puskműves Budapesten három van: *Kirner*, *Fiala* és *Lauenróth*. Ugyan némelyik puskaboltos is »puskaműves«-nek mondja magát, vagy állítja, hogy itt meg ott »fegyvergyárunk« volna, — hanem ez a jobb forgalom és bizalom fölélesztése kedvéért van.

N. K. Olyan puskát ne vegyen, a melybe a *puskaboltos* firmája van bevéve, mert az ilyen bolti tuczatárú, akármilyen cifra is. Az elsőrendű fegyver kell, hogy a *gyárosnak* cégjegyével legyen ellátva, a boltos cégjegye nem számít és nincsen is semmi értelme; ellenben a gyáros cégjegye garanciát képez az árú szoliditására és egyben származására nézve.

Idealista. Ahá, ismerjük már önt szellemes »szakkérdéseiről! Egyébiránt ami az egészségi szempontból való *hempergési* szenvedélyét illeti, méltóztassék talán valamely *lapdarugdoló* kompániába beállani, hol igen sok alkalma lehet szenvedélye kielégítésére, amennyiben a sportélvezetek emelése szempontjából bizonyára gyakran úgy fogják önt oldalba rúgni, hogy három hétig mindig hemperg.

D. E. *Huszt*. B: beperelheti az illetőt a vadászati törvény 28. §. értelmében és követeljen kártérítést az akadályozás napjától számítva. Egyébiránt a vadászati jog kizárólag *Önt* illeti s ennek gyakorlásában senki Önt a törvény értelmében meg nem akadályozhatja. A följelentést rögtön megteheti.

E. B. *Torda*. A lelkes felszólalást szívből méltányoljuk. A terv mélyreható, de a mostani viszonyok közt ilyen alakban kivihetetlen. A német formulától azonban Isten ments! Szíves üdvözlét!

K. B. *Budapest*. Kitűnő *őzhívót* kaphat Ön Gödöllőn, a »*Hubertusz-kennel*« tulajdonosánál. Darabja 2 korona. A főntebbi cím elég.

D. F. *Budapest*. Szívesen tudatjuk önnel hogy *Dr. Máthé Lajos* kitűnő fogorvosunk műhelyét Váci-utca 4. sz. alól a *Klotild-palotába* helyezte át.

L. V., S. B. Igen kérjük Önöket, hagyjanak nekünk békét verseikkel. A mi lapunk nem szépirodalmi almanach, hogy versekkel tömjük tele. Tessék tudomásul venni, hogy nekünk semmi szükségünk rossz versekre.

Hét hónapos gyönyörű fajtisza, hosszúszerű him szentbernáthegi kutyámat hasonló, esetleg idősebb korú, jó fajtól származott angol pointerrel elcserelném. Cím a kiadóhivatalban.

Egy fehér szarka, élő, jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóhivatal.

Tógazdaságaimból ajánlok őszi és koratavaszi szállításra egv- és kétnyaras, gyor-növésű csehpony-, süllő- csuka- és czipó-ivadékokat, továbbá megtermékenyített togas-süllő-ikrát *Corchus Béla*, Budapest. IV. ker. Molnar-utca 17.

FOTO-CZINKOGRAFIAI MŰINTÉZET.

MŰÖSSZETSŐ SOKSZOROSÍTÁSOK.

Clichék folyóiratok, könyvek, árjegyzékek és tudományos művek számára.

Kitűnő kivitelben, legjobb módszerek szerint előállítva.

— Jutányos árak. —

Cím csakis: BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 30. szám.

TELEFON: 18-90.

„A TERMÉSZET” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

5785 901. Nyomatott Markovits és Garainál, Budapest, Lázár-utca 18.